

Sociologiska institutionen
Lunds Universitet

Ensamma vargar, de skjuts.

En kvalitativ undersökning om individers roller på studentkorridorer.

Författare: Tobias Svensson
C-uppsats Soc 344, 41-60 p
Vårterminen 2002
Handledare: Katarina Sjöberg

Abstract

Författare: Tobias Svensson

Titel: Ensamma vargar, de skjuts. – En kvalitativ undersökning om roller på studentkorridorer

Uppsats: SOC 344, 41-60 p

Handledare: Katarina Sjöberg

Sociologiska institutionen, vårterminen 2002

Föreliggande studie behandlar ämnet rollfördelningar inom kollektivt boende. Syftet är att åskådliggöra hur roller ser ut i en socialt relaterad grupp där inte individerna styrs av ett gemensamt mål, som exempelvis en arbetsgrupp. Studien visar att det finns en form av rollfördelning som verkar för att gynna trivseln i det kollektiva boendet. Denna rollfördelning kräver dock att varje individ håller en viss distans till sin roll så att denna roll inte överdrivs och verkar onaturlig. Om detta sker riskerar individen att fastna i sin roll och/eller riskerar att bli objekt för gruppens fördömanden. Studien har genomförts med fem kvalitativa intervjuer samt en observation där uppsatsens författare bodde på en korridor under knappt en vecka. Teoridelen tar upp rollteorier från George Herbert Mead, Erving Goffman och Johan Asplund i relation till ämnets utgångspunkt. Utifrån dessa teoretiker och utifrån intervjumaterialet har jag utvecklat begrepp som jag använder mig av i uppsatsen. Dessa begrepp är roller, karaktärer och den grå massan. En roll kännetecknas av att individens beteende är förutsägbart och ofta så nyanserat att gruppens övriga medlemmar inte kan ta individen på allvar. En karaktär kännetecknas av ett mer självständigt beteende och innebär ofta någon form av specialitet i form av sakkunskaper. En karaktärs sakkunskaper är ofta av det slaget att de gynnar gruppens samvaro, exempelvis genom intressanta diskussioner. Den grå massan är en individualitetsform där individen inte har gjort tillräckligt intryck på gruppens övriga medlemmar för att gå in i vare sig en roll eller en karaktär. De intervjupersoner som bodde på en korridor där de flesta av korridorgrannarna kunde benämnas som karaktärer var de som trivdes bäst på korridoren. Denna individualitetsform var även den vanligaste.

Innehållsförteckning

Inledning	Sid. 4
Teori	Sid. 5
Tidigare forskning	Sid. 10
Metod	Sid. 11
Analys	Sid. 15
Sammanfattning	Sid. 28
Referenser	Sid. 31
Bilaga 1 - Intervjuguide	Sid. 32

Inledning

Från början hade jag tänkt undersöka strukturen i en arbetsgrupp, vilka olika roller det finns, vilka individer som samarbetar bäst med varandra och vilka normer som är förekommande. Jag kom dock snart fram till att arbetsgruppen är i hög grad formad av sitt egentliga syfte. Gruppens gemensamma mål som ofta genererar strukturen i gruppen skiljer sig avsevärt från grupp till grupp. Då blev jag mer intresserad av att undersöka en mer socialt relaterad grupp. I en socialt relaterad grupp, som ett korridorsboende, kan förutsättningarna för gruppens struktur se helt annorlunda ut. Här har gruppen normalt inget annat syfte än att medlemmarna skall trivas med varandra. Målen är inte funktionellt relaterade i samma mening och därmed ser inte en rollstruktur ut på samma sätt som i en arbetsgrupp. Jag inledde mitt arbete med att leta efter rollstrukturer i funktionell mening men upptäckte snart att sådana strukturer inte fanns. Då antog jag ett nytt synsätt genom att se till de olika individernas sociala relationer till varandra. Detta gav mig en ny infallsvinkel där rollteorier fortfarande var användbara.

För många unga människor som har valt att studera innebär studiestarten något nytt och främmande. Det kan för en del tyckas vara svårt att lämna sina bekväma och trygga familjeförhållanden. Med tanke på hur bostadsmarknaden ser ut i dag så är kollektivt boende ett vanligt alternativ för studerande. Att bo tillsammans med andra studenter kan även för många vara ett lämpligt steg mellan föräldrarnas trygga vrå och den ensamhet som den studerande kan känna i en egen lägenhet. Kanske är det även en lämplig mellanfas för personlig utveckling innan den studerande skall ut i det osäkra vuxenlivet (Zackariasson 2001). En vanlig form av kollektivt boende för studerande är korridorsboende. Men beror intresset för kollektivt boende verkligen bara på att studenterna inte kan få tag i en annan bostad? Eller beror det på att de är rädda för att de skulle känna sig ensamma om de hade bott i en lägenhet? Är det kanske så att individen har ett behov av en identitet som bara kan uttryckas i en naturlig grupp, som exempelvis kollektivt boende?

Den senare tidens dokussåpor kan ses som en tendens på ett ökat intresse för individers olika personligheter i sociala grupperingar. Dokussåpans värld är dock synnerligen fiktiv och det känns rimligt att anta att bara känslan av att vara övervakad kan påverka beteendet. Att vara med i en tävling måste även vara ännu en form av stressmoment. Denna miljö känns synnerligen framtvungad och onaturlig. Hur ser det då ut i verkligheten, vilka är det som inte passar i gruppen och vad beror detta på? Finns det något rollmönster som en

grupp är i behov av? Med detta menar jag en särskild struktur där olika individer fyller en särskild funktion för att gruppen skall fungera socialt. Någon kan exempelvis vara ledargestalten, medan någon annan tar på sig rollen som den diplomatiska medlaren och en tredje kan vara lite pajas som gärna vill lätta upp stämningen. Om roller finns, var kommer de ifrån och vad får de för konsekvenser för gruppen och för de enskilda individerna? Det är framförallt roller och rollstrukturer som jag har valt att undersöka i denna studie om kollektivt boende, om de finns, hur de har tillkommit och vad de får för konsekvenser. Med roller menar jag en särskild position i gruppen där en individ ständigt fyller en särskild funktion, även om han/hon kanske inte alltid känner för att fylla denna funktion. Med en rollstruktur menar jag sammanhängande mönster av flera olika roller som är generella även för andra liknande grupper (Nilsson 1998).

Syftet med denna undersökning är att undersöka rollstrukturer i en form av grupper där något gemensamt mål inte finns och hur roller och rollstrukturer ser ut där. Som utgångspunkt för min undersökning har jag valt att använda mig av skrifter och tolkningar från kända socialpsykologiska rollteoretiker som Erving Goffmans *Jaget och maskerna*, George Herbert Meads *Mind self and society* och Johan Asplunds *Det sociala livets elementära former*. Dessa teoretiker behandlar ett brett spektrum av företeelser inom området social interaktion.

Teori

Den optimala arbetsgruppen kännetecknas ofta av ett gemensamt mål som driver medlemmarnas motivation. En annan viktig faktor är specialiteter inom vissa områden där enskilda individer får olika uppgifter eftersom de är bäst lämpade att ta initiativ på just detta område. Ofta benämns denna typ av specialiteter som *roller*. Roller kan bildas av förväntningar som gruppen har på den enskilde individen. Om någon individ har visat sig vara framträdande inom ett visst område tidigare händer det lätt att gruppens övriga medlemmar förväntar sig att detta beteende skall fortsätta. En annan anledning till att roller bildas är den enskilde individens likheter med någon person som de andra gruppmedlemmarna känner till. Individen tillskrivs här samma beteende som den person som de andra gruppmedlemmarna känner igen och individen kan därmed falla in i samma roll som denna. Med en grupp avser jag här flera människor som påverkar varandra genom samspel i olika former. När gruppens medlemmar interagerar bildas en struktur i gruppen, det vill säga ett förhållandevis stabilt

mönster av roller, normer och relationer mellan gruppens medlemmar. Rollerna är det förväntade beteendet och normerna är de regler som reglerar beteendet (Nilsson 1998).

Den sociala gruppens roller kan på ett annat sätt än arbetsgruppen ses som en lek. Även om det oftast råder en form av funktionalitet bakom dessa roller är de mer anspråkslösa än en roll i en arbetsgrupp. I boken *Den lekande människan* (1992) tar författaren Lars Erik Berg upp ett exempel på en man som är kypare. Denna kypare kan träda in i sin yrkesroll såväl när han är i tjänst som när han är hemma och har gäster. Då han är i tjänst gör han det förmodligen för att lätta upp stämningen, han leker att han är kypare. Då han är hemma med sina gäster leker han också, fast här har valet av roll en funktion med tanke på att han lättare vet hur han skall hantera situationer som han känner igen från sitt arbete. Gästerna förstår att kyparen lever ut sin yrkesroll, för dem känner igen hans beteende. Berg hänvisar till George Herbert Mead och benämner gästernas reaktion som ett rollövertagande. De kan sätta sig in i kyparens situation och därmed förstå att han lever ut en funktionell roll (Berg 1992).

Det är dock viktigt att kyparen kan spela sin roll väl och att det inte förekommer några förhastade och fullkomligt oväntade vändningar i hans beteende, som exempelvis slarv eller ett ovårdat språk. Då kan gästerna tappa förtroendet för mannen och de får det mycket svårare att göra ett rollövertagande. Detta fenomen benämner Erving Goffman som *dramaturgisk lojalitet* (Goffman i Johansson, 1996). En roll måste spelas efter ett manus som åskådarna, det vill säga medmänniskorna, kan känna igen. Andra begrepp som Goffman tar upp är *frontstage* - och *backstage*-beteenden. I den främre regionen av scenen, det vill säga frontstage, utspelas det skådespel som är avsett för åskådarna. I den bakre regionen, det vill säga backstage, utspelas ett annat spel som inte i allt för stor omfattning får synas eftersom detta kan störa den dramaturgiska disciplinen. Exempel på detta kan vara avvikande beteenden eller händelser som leder till avslöjanden om att vår roll inte är fullständigt äkta (Andersen/Kaspersen 1999, Johansson 1996). Då kyparen är i tjänst kan han anta ett ansiktsuttryck, exempelvis ett glatt leende, då han befinner sig i blickfånget för sina gäster medan han ser trött och irriterad ut då han är inne i köket.

För att ta ett exempel från filmens värld som belyser detta fenomen vill jag hänvisa till den amerikanska 1980-talskomedin *Cant buy me love*. I denna film erbjuder en av skolans minst populära killar 1000 dollar till en av skolans mest populära tjejer för att hon skall gå med på att låtsas att de har ett förhållande. På detta sätt räknar killen i filmen med att hans popularitet skall öka då resten av skolan kommer att uppfatta honom som populär just för att de tror att han har lyckats få till det med skolans mest populära tjej. Han kommer dock

in i en ond cirkel där han tvingas att göra saker som han annars inte skulle ha gjort endast för att lyckas upprätthålla den dramaturgiska disciplinen. Hans nya vänner kräver bland annat av honom att han vänder ryggen från sina gamla vänner. I slutet av filmen avslöjas dock bluffen då ett element från den bakre regionen träder fram och killen hamnar på samma sociala nivå som han var på från början. Som detta exempel visar går det alltså att fastna i en roll som individen blir tvingad att leva upp till. I det här fallet tar sig individen an en roll av rent egoistiska skäl, han vill höja sin egen sociala status. Såväl i filmen som i Goffmans begreppsvärld möts individen av förakt från sina medmänniskor då den dramaturgiska disciplinen inte kan upprätthållas.

Som jag har försökt visa i dessa exempel handlar sociala roller mycket om uppfattningen av andras förväntningar samt av egna intressen. De roller som uppstår från egna intressen möts ofta av förakt då dessa intressen avslöjas. Här spelar resonemangen från George Herbert Mead en stor betydelse. Mead tar upp begreppen subjektsjaget, objektsjaget och den generaliserade andre. För att återvända till fallet med kyparen som jag tog upp tidigare gör denne ett rollövertagande för att i sina vänners ögon bli en kypare. Denna roll kommer inte ifrån ingenstans utan bottnar i den generaliserade andre. Den generaliserade andre är individens egen uppfattning av *dom*, det vill säga gästerna. Denna uppfattning kan även röra sig om samhället i stort, övriga familjemedlemmar, och så vidare. Här spelar språket en betydande roll. Det är nödvändigt att kunna förstå andra för att kunna göra sig förstådd och tvärtom. Andra individer måste respondera på det individen säger. Det är här diskussionen om subjektsjag och objektsjag kommer in. Individen måste göra sig till ett objekt för andra för att kunna göra sig förstådd. Han måste bli tolkad och få en individuell mening för att han skall kunna se sig själv som en enhetlig person, eller ett *själv* som Mead kallar det (Mead i Berg 1992). Mead använder uttrycket *I*, det vill säga subjektsjaget om den fantasifulla delen av självet som kan föreslå nya handlingssätt och komma med överraskningar. Objektsjaget däremot, det vill säga *Me*, är en mer objektiv sida av självet och är personens uppfattning om vem han eller hon är utifrån den generaliserade andre. Objektsjaget innehåller tidigare erfarenheter av olika roller, situationer andra individer och sociala värderingar (Mead i Andersen, Kaspersen 1999). Självet består alltså av en integration av subjektsjaget och objektsjaget. Objektsjaget måste tolkas för att kunna ha en funktion för självet.

Att leva tillsammans med andra människor kräver ett större mått av förståelse för sina medmänniskor än om man hade bott i en egen lägenhet. Den uppfattning som andra tycks få av individen är därför grundläggande för hans/hennes fortsatta sociala liv inom gruppen. För att bli *en i gänget* måste individen ha en realistisk uppfattning om den

generaliserade andre samt ett beteende som gör att individen kan göra sig förstådd av gruppen. Här spelar alltså individens objektsjag en avgörande roll. Med bakgrund av det jag har diskuterat hittills känns det rimligt att anta att den generaliserade andre, i detta fall det kollektiva boendet, bemöter den enskilde individen i enlighet med dess tidigare erfarenhet av liknande individer. De gör alltså ett rollövertagande utifrån tidigare erfarenheter. Individen kan sedan bemöta denna uppfattning genom att antingen ändra sin uppfattning eller att låta objektsjaget fylla den funktion som den generaliserade andre frammanar, det vill säga bli på det sätt som gruppen uppfattar individen. Om individen varken kan förändra gruppens bild av honom/henne eller leva upp till de förväntningar som ställs, kan en konflikt uppstå där gruppen inte vet hur de skall respondera på individen. Individen känner sig då alienerad från gruppen och funderar på vem han/hon egentligen är (Mead i Berg 1992). Senare i undersökningen har jag valt att kalla denna mellanfas av individualitetsform för *den grå massan*.

En annan teoretiker som jag har valt att presentera i denna undersökning är Johan Asplund. I boken *Det sociala livets elementära former* (2000) kretsar Asplunds teorier i första hand kring begreppet *social responsivitet*. Den sociala responsiviteten går att betrakta som ett primitivt språk som även ligger till grunden för vårt verbala och icke-verbala språk. Asplund menar att responsiviteten kommer först och att den sedan påverkar individen. Det är inte individen som genererar responsiviteten. För att ta ett exempel kan man jämföra med en pojke som leker med en drake. Drakens rörelser är inte förutsägbara och därmed blir inte pojkens rörelser det heller eftersom de svarar på drakens. Pojken och draken interagerar alltså och responderar därmed på varandra. Motsatsen till social responsivitet är asocial responslöshet. Denna form av kommunikation uppstår då responsiviteten är tyglad och förutsägbar. En man som står och arbetar vid ett rullband på en industri och som utför ett par monotona rörelser responderar inte längre socialt med rullbandet. Hans rörelser blir automatiska och han tänker inte ens längre på att han utför dem. I detta fall urholkas lätt den sociala responsiviteten och ger upphov till en asocialt responslös varelse. Individen blir likgiltig, håglös och helt enkelt utbränd. Asplund använder också detta uttryck men föredrar att kalla problemet för abstrakt socialitet och individen för en abstrakt samhällsvarelse. Motsatserna till detta är konkret socialitet och konkret samhällsvarelse. Individer kan även bli abstrakta samhällsvarelser ifall de känner att de inte kan leva upp till sin roll. Ett exempel på detta kan vara tonårsmodern som förtvivlat utbrister att hon inte kan leva upp till sin roll som moder för att hennes son har kommit in i puberteten (Asplund 2000).

Asplund gör en viktig åtskillnad i begreppen *roller* och *karaktärer*.

Tonårsmodern ovan riskerar att bli utbränd på grund av att hon inte responderar självständigt. Hon responderar endast efter en föreskriven mall om hur hon tror att en tonårsmoder skall vara. Roller är enligt Asplund en begränsad individualitetsform medan karaktärer är en friare form av individualitet där inte restriktionerna är givna utan självpålagda. Karaktären har alltså haft möjlighet att bestämma sin individualitetsform (Asplund 2000).

Något som Asplund inte berör är att individen kan uttrycka sin karaktär så tydligt och begränsat att gruppen bildar en så begränsad individualitetsform för honom/henne att den övergår till en roll. Det vill säga att individen tvingas in i ett fack av sin omgivning. Anta till exempel att någon är väldigt sakkunnig inom matlagning, om denna individ utmärker sig för mycket för denna egenskap kan han/hon falla in i en roll som kock och förväntas i fortsättningen kunna allt inom detta område.

På samma sätt borde individen kunna internalisera den individualitetsform som gruppen erbjuder så pass att han/hon känner att restriktionerna är självpålagda och därmed tillräckligt fria för att bilda en karaktär. Goffman tar upp ett sådant exempel i *Jaget och maskerna* (1998). En torparfamilj som har bestämt sig för att bedriva hotellverksamhet där de flesta av gästerna tillhör den övre medelklassen tillskrivs av dessa en annorlunda individualitetsform än den de är vana vid sedan tidigare. De börjar tycka om sina roller och lämnar alltmer sina gamla jag bakom sig för den nya karaktär som de har lärt sig utveckla med gästernas hjälp (Goffman 1998).

Uppfattningen av omvärlden, låt oss säga den generaliserade andre, har en stor betydelse. Mead är dock inte särskilt cynisk till rollbegreppet utan ser det på många sätt som en möjlighet för individens utveckling. För att ta ett exempel kan man se på människors inställning till mode. Till en början kan individen ha stora invändningar mot detta mode men kommer efter ett tag till en punkt där han/hon genom ett rollövertagande ser sig själv i detta förändrade mode. Förändringarna har ägt rum inom individen utan att han/hon har varit medveten om den. Uppenbarligen behöver inte alltid medvetandet styra våra handlingar. Kanske någon säger att han/hon inte bryr sig om ett visst mode. I så fall skulle man utifrån detta kunna förklara det som att han/hon har antagit den generaliserade andres attityd mot honom själv i sitt eget beteende (Mead 1962 s192). Kanske kan en individ på ett korridorsboende vägra att anta ett visst beteende och istället rikta den uppfattning han har av sitt eget objektsjag mot den generaliserade andre; en form av otillräcklighet. Individen ställer sig därmed utanför gruppen eftersom han/hon aktivt underkänner denna. Sådana individer definieras oftast som *outsiders*. Mead tolkade tendensen i samhället som allt mer differentierat

samtidigt som han ansåg att det sker en allt starkare utveckling av den generaliserade andre. Han såg inte den moderna människans växlingar mellan roller som ett tecken på splittring utan snarare som en differentierad förmåga till rollövertagande (Mead i Andersen, Kaspersen 1999). Den moderna människan håller alltså på att bli bättre på att göra individuella rollövertaganden och därmed bättre på att sätta oss in i andra individers tankesätt. Detta kan leda till ökad tolerans för individer som vi kanske normalt inte hade valt att förlika oss med.

Tidigare forskning

Den enda tidigare forskning jag har hittat om korridorsboende för studenter och liknande är en tämligen ny doktorsavhandling i etnologi från Uppsala Universitet; *Maktkamper och korridorfester* (Zackariasson 2001). Avhandlingen behandlar ett brett spektrum av företeelser på två studentkorridorer och stöds av intervjuer och en 10 månader lång observation. Sammanlagt kom forskaren i kontakt med 28 personer. Gruppens funktion på korridoren ser hon som ganska kluven. Dels är den av funktionell natur för att individerna skall kunna bo ihop och dels ett mål med att alla skall trivas. Fungerar inte trivseln försvinner många av skälen att bo kvar, trivseln är alltså ett gemensamt mål. Zackariasson menar att en individ kan stå utanför gruppen men ändå vara med i gemenskapen. Att medverka för allas gemenskap var i undersökningen ett av de viktigaste delmålen på korridoren. Detta mål manifesterar att gruppen har sammanhållning och sätter en norm för hur individerna i gruppen bör handla. Två av de gemensamma nämnarna var tv-tittandet och korridorsfikorna. Även fester var något som stärkte gemenskapen eftersom dessa ofta gav tillskott av roliga minnen. Gemensamt intresse för tv-program var också något som samlade ihop gruppen om kvällarna. Många såg korridorsboendet som ett enkelt sätt att skaffa en naturlig social sfär i sin omedelbara närhet. Korridorsboendet sågs även som en trygg fas mellan ungdomen och vuxenlivet. I undersökningen framkom ett intressant förhållningssätt mellan de som tillhörde gruppens inre kärna och de som kunde ses som *outsiders*. Sammanhållningen stärks bland de som anses för *normala* gentemot de som anses vara *original*. De senare kan även ses som exotiska inslag i den annars mer förutsägbara sociala miljön. Det framkommer att många klassificerades som original endast för att de såg ut som original och därmed förväntades de ha ett annorlunda beteende. Det ställs mindre krav på originalen eftersom de inte behöver uppträda likadant som de andra och kan delta i gruppen på egna villkor. Däremot kan de få det svårare att uppnå en högre position i gruppen.

I avhandlingen framkommer många likheter med Goffmans metaforer för skådespelet. De offentliga områdena, som till exempel kök och tv-rum ser Zackariasson som olika teaterscener eller arenor för gruppboendets dramatik.

Vidare fungerar ofta de gemensamma utrymmena som en arena för intressanta diskussioner för den som ser den akademiska världen som en möjlighet till intellektuell stimulans (ibid.).

Metod

I detta avsnitt kommer jag att ta upp vilka metoder jag har använt för att genomföra undersökningen samt bakomliggande motiv till detta. Jag kommer även att redogöra för hur undersökningen gick till samt hur jag valde att bearbeta mitt material.

För att nå djupare förståelse inom ämnet kollektivt boende valde jag att använda mig av kvalitativa intervjuer samt en observation. Fördelen med kvalitativa intervjuer, eller ostrukturerade intervjuer, är att intervjuaren får informanten att tala. Därmed kan intervjuaren lära mycket av informanten. Samtidigt grundas intervjun på en form av interaktion, det vill säga ett samspel av givande och tagande. Mina intervjuer var uppbyggda kring teman som jag hade bestämt i förväg för att underlätta arbetet, i första hand valde jag att försöka få intervjupersonen att tala fritt runt dessa. I vissa fall fick jag ställa förutbestämda frågor för att kunna återvända till ämnet ifall jag tyckte att informanten flöt ifrån ämnet. Intervjuerna tog normalt lite drygt 60 minuter att genomföra.

Bakgrunden till mitt val av kvalitativ metod var främst att det är ett gott tillvägagångssätt att arbeta med fenomen som man vet lite om. Jag valde förutom att genomföra ostrukturerade intervjuer även att göra en deltagande observation på en studentkorridor. Jag bodde på korridoren under sex dygn och försökte ägna så mycket som möjligt av min lediga tid att interagera med mina korridorsgrannar. Jag ansåg att observationen var ett gott komplement till intervjuerna eftersom man genom observation blir bekant med vissa förhållanden som kan vara bra att ha upplevt för att göra en klokare analys av intervjuerna. Detta kändes särskilt angeläget för mig som aldrig har bott på en studentkorridor, eller någon annan form av kollektivt boende tidigare. Denna tankegång tas även upp av andra sociologer (Gubrium, Holstein 1997). Huvudsyftet med observationen var alltså inte att likt intervjuerna bidra till ökad förståelse för frågeställningen. Det handlade här snarare om att genom egen erfarenhet förstå hur det sociala livet på en studentkorridor var

beskaffat. Jag lyckades därmed förstå mina informanter något bättre än vad jag tror att jag skulle ha gjort utan att göra en observation. Eftersom tiden för observationen var så kort var det heller inte möjligt att dra några större slutsatser. Observationen kunde av personliga skäl inte pågå längre än de sex dagar som var planerade.

Informanterna bestod av fem för mig redan kända personer. Två av dem kände jag endast nätt och jämnt till namnet, medan jag har talat med de tre andra tidigare. Det var förhållandevis enkelt att få tag i försökspersoner, eftersom Lund är en studentstad och därmed har många invånare som bor på studentkorridor. Två av informanterna var kvinnor och tre av dem var män. Alla var födda 1978 förutom en man som var född 1976. Jag har valt att fingera namnen på alla deltagare för att försvara deras anonymitet. Den i kronologin första intervjupersonen, som var en man, fick heta Adam. Eftersom han var den första intervjupersonen fick han ett namn som börjar på den första bokstaven i alfabetet. Nästa intervjuperson heter Bertil, och så vidare.

Det kan tyckas vara fel att välja ut försökspersoner på egen hand och inte slumpmässigt. I första hand tyckte jag att det kunde vara lämpligt att välja ut individer som jag till viss del kände. Detta berodde på att jag visste att de var intresserade av socialt umgänge och att de hade något att berätta om detta. Jag tyckte att jag lyckades hitta en bra blandning av försökspersoner. De flesta som blev tillfrågade om att medverka i studien kände sig uppskattade och ville gärna hjälpa till. De verkade känna sig lite utvalda och viktiga, vilket de ju också var. Det var bara en person som på grund av tidsbrist tackade nej. En anledning till att så många ville hjälpa till kan ha varit ämnets vardagsanknytning, jämför med Liedholms artikel; Kvalitativ metod i olika design - en jämförelse, i boken *Mer än kalla fakta*, Ed: Sjöberg (1999).

Korridorsrummet som jag under knappt en vecka bodde i fick jag tillgång till genom ett byte med Bertil, en man som även deltog i en av mina intervjuer. I och med att jag hade besökt korridoren ett par gånger förut, var jag heller inte främmande för de andra studenterna på korridoren. Jag har valt att även fingera deras namn, men har inte använt mig av samma princip som för intervjupersonerna.

Intervjuerna följde en mall som jag konstruerade före det första intervjutillfället (se bilaga 1). Eftersom det var fråga om en ostrukturerad intervju lät jag i vissa fall frågorna löpa relativt fritt mellan de olika punkterna i denna mall, beroende på hur det passade i samtalsgången. Jag försökte att i så många fall som möjligt att utföra intervjuerna på platser där informanterna kände sig hemma. Det var ingen av informanterna som besvärades särskilt av att deras samtal spelades in. Jag uppfattade dock att en av dessa försökte koncentrera sig på

att använda ett så vardat språk som möjligt och på att inte namnge någon av de som bodde på hans korridor. Förutom detta undantag ser jag endast fördelar med att använda bandspelare i stället för anteckningsblock. Med en bandspelare flyter samtalet lättare och dialekter och tonlägen får ett helt annat spelrum. Jag valde dock att anteckna eventuella tydliga kroppsuttryck, eftersom dessa inte kan fångas in på bandspelare. Innan intervjuerna startade frågade jag om intervjupersonerna kände sig bekvämt tillrätta. Jag försökte även avdramatisera intervjun genom att berätta hur lång tid den skulle ta och ungefär vad intervjun skulle handla om. Efter intervjun förklarade jag mer i detalj vilka områden som undersökningen skulle fokusera på, det vill säga rollbildningar i kollektivt boende. Anledningen till detta var att jag inte ville sätta informanten i en sits där han/hon kunde känna sig tvungen att leva upp till några förväntningar från min sida.

Jag valde att samtala lite med informanterna innan själva intervjun startade, det bröt isen och mjukade upp stämningen. Då jag genomförde intervjuerna kände jag att samtalet fick en annan karaktär. Samtalet hölls på ett normalt sätt, men informanterna visade att de ändå tog det hela på allvar. Jag höll mig relativt passiv och ställde korta frågor för att få långa svar. Framförallt valde jag att inte ifrågasätta vad informanterna hade att säga, utan formulerade istället följdfrågor för att få reda på om jag tolkade svaret rätt. I vissa fall kunde intervjuerna bli lite stela och då fick jag ändra mina frågor till något som jag visste intresserade informanten. Då informanternas personliga intressen diskuterades blev de mer koncentrerade och fick förbättrad motivation att svara på andra frågor. Detta är en metod som Gubrium/Holstein beskriver. En intervjuare måste vara kreativ för att kunna bryta isen, då allt för standardiserade intervjuer kan göra mer skada än nytta (Gubrium, Holstein 1997).

Då jag vistades på korridoren höll jag mig något distanserad för att undvika konflikter. Bakgrunden till mitt försiktiga handlande bestod främst i en grundläggande respekt för mina observationsobjekt. Särskilt vid ett tillfälle valde jag att inte delta i en politisk debatt, särskilt eftersom att jag kände att mina åsikter inte stämde överens med de andra i gruppen. Även vid många andra tillfällen valde jag att undvika konflikter med mina grannar. På detta sätt hoppades jag kunna uppnå ömsesidig respekt. Jämför med Karen Davies artikel Närhet och gränsdragning... i *Mer än kalla fakta* Ed: Sjöberg (1999). Samtidigt var denna försiktighet ett sätt att väga upp mot den nyfikenhet, som jag först trodde att mina grannar skulle uppleva som störande. Denna nyfikenhet var oftast uppskattad även om många tyckte att det var märkligt att jag hade bytt lägenhet med Bertil, som ju annars bodde på korridoren. Andra kvällen avslöjade jag dock för en av mina grannar, Johannes, att jag skulle skriva en C-uppsats som handlade om korridorsboende. Johannes verkade endast tycka att det var

intressant och blev senare något av en *gatekeeper* för information på korridoren. Vid flera tillfällen behövde jag inte ens ställa frågor, utan han visste att det låg i mitt intresse och berättade vissa anekdoter om korridoren. Johannes var en av korridorens veteraner och hade då bott på korridoren i ungefär fem år. Sådana berättelser som Johannes berättade är inte endast intressanta som studieobjekt utan fungerar även som en länk till de tillfällen då forskaren själv inte har varit närvarande (Gubrium, Holstein 1997).

Jag upptäckte även efter en tid att observationen krävde av mig som forskare att sätta mig in i observationsobjektens känslor, det vill säga vilket humör de verkade vara på och så vidare. Att endast se till vad som verkligen utspelades i form av handlingar hade gjort fältanteckningarna väldigt tunna.

Innan jag utförde intervjuerna konstruerade jag en intervjumall som i huvudsak tog upp de frågor som var relevanta för min frågeställning. Jag tog även upp frågor som berörde andra delar av det sociala livet på korridoren för att få en större bredd på mitt material. Detta hjälpte mig att förstå hur mina informanter fungerade socialt på ett helt annat sätt. Då jag hade genomfört intervjuerna spelade jag upp dem och skrev av dem ord för ord på min ordbehandlare. Det kan tyckas vara ett onödigt jobb att skriva ner vartenda ord som har sagts i intervjuerna, men samtidigt lärde jag mig innehållet i dessa och kunde lätt komma ihåg vad som hade sagts ordagrant. Jag kommer säkert att använda mig av samma metod igen även om den var tidskrävande. Det slutliga intervjumaterialet uppgick till 50 A4-sidor. Vid tolkningen av detta material använde jag de sociologiska teorier som har presenterats i detta arbete som ett bollplank mot vilket jag testade mina empiriska antaganden.

Vid observationen använde jag mig av fältanteckningar. Jag skrev aldrig så att någon såg det, utan försökte komma ihåg vad som hade hänt och vad som hade sagts tills jag hade kommit in på mitt korridorsrum. När observationen var slut renskrev jag mina anteckningar och försökte nå ett större djup i förståelsen genom att sätta mig in i hur jag trodde att individerna på korridoren kände sig och vilken mening de gav olika handlanden. Jag ställde rent allmänna frågor utan att verka allt för nyfiken. Något som framkom tydligt var de boendes ängsliga inställning till vuxenlivet efter att ha slutat på universitetet.

Analys

I detta avsnitt skall jag ta ställning till vad som framkommit i min undersökning. Jag använder mig i stor utsträckning av begrepp som jag har utvecklat i samklang med teori och empiri.

Exempel på dessa begrepp är; roller, karaktärer och den grå massan. De frågeställningar jag har valt att besvara är; om det finns roller, var de kommer ifrån samt vad de har för påverkan för grupp och individ. Jag har valt att göra en lite annorlunda definition av begreppen roll och karaktär gentemot Asplund för att få dem att passa bättre i denna undersökning.

Definition av roll

En roll är i första hand förutsägbar och till stor del även onaturlig. Därför möts den oftast av förakt i gruppen. En sådan typ av roll är oftast självpålagd, men den har inte vunnit respekt i gruppen och kan därmed inte ses som solid. En roll kan även vara pålagd av gruppen för att individen skall kunna få en identitet i denna. Man kan här jämföra med Zackariassons exempel för hur udda personer får en plats i gruppen, fastän de inte kan definieras som *normala* gruppmedlemmar. Anledningen till detta är förmodligen att gruppen skall kunna stärka sin sammanhållning genom att nyansera sig mot de som inte är *normala*. Dessa individer kan alltså tvingas in i ett förutbestämt beteende för att uppnå vissa förväntningar som gruppen har på individen. Denna individ är nästan alltid en rebell som trotsar gruppens norm på ett eller annat sätt.

Definition av karaktär

En karaktär är till skillnad från en roll en respekterad medlem av gruppen. En karaktär har oftast en funktion för gruppen, oftast handlar det om särskilda sakkunskaper. En som läser ekonomi kan bidra till kunskap i diskussioner om exempelvis Sveriges ekonomiska läge. Någon annan kanske kan mycket om Israel/Palestina-konflikten och kan därmed bidra till diskussioner om detta. En karaktär är oftast öppensinnad och bra på att interagera socialt. De intervjupersoner som bor på en korridor där denna individualitetsform är den mest förekommande är även de som är mest nöjda med sin omgivning.

Definition av den grå massan

Detta begrepp har jag givit de individer som inte interagerar socialt eller inte får någon respons av gruppen. Dessa individer är antingen väldigt blyga eller sticker ut för lite för att synas. Om dessa individer uttryckligen undviker den sociala interaktionen på korridoren kan de även övergå i en roll som avvikare eller trist ensamvarg.

Med hjälp av intervjumaterialet kom jag fram till att det finns en form av rollstruktur på de olika kollektiva boendena. Denna struktur skiljer sig dock markant från exempelvis en arbetsgrupp där det finns ett ständigt gemensamt mål. I den sociala gruppen är det enda gemensamma målet att trivas ihop. För att detta skall lyckas är det viktigt att varje medlem av gruppen kan bidra med något som underlättar för att detta mål skall uppfyllas. Det är också viktigt, visar undersökningen, att en funktion i gruppen inte får ta för stor plats. Tar en individs funktion allt för stor plats kan gruppens övriga medlemmar tycka att denna funktion känns onaturlig och påklistrad och att individen endast lever ut denna av egoistiska skäl för att väcka uppmärksamhet eller för att vinna popularitet. De flesta intervjupersonerna ansåg inte att det fanns några tydliga roller, det vill säga överdrivna individualitetsformer, på korridorerna. Enligt intervjupersonerna hade de flesta som uppträdde inom ramen för en roll flyttat iväg. Dessa individer verkade inte särskilt populära. Jag tyckte mig dock kunna se exempel på roller, men det mest förekommande var vad Asplund skulle ha kallat för karaktärer. Det vill säga individer som själva har bestämt ramen för sin individualitetsform.

De flesta av de som av intervjupersonerna i undersökningen beskrivs ha uppträtt inom ramen för en roll har lämnat korridoren. Inte omöjligtvis för att de inte kände sig välkomna i den sociala grupp som de så gärna ville delta i. I intervjun med Adam beskriver han en tjej som gärna ville bestämma och ha kontroll på allt. Adam kallar hennes roll för vaktmadam.

Innan hade vi en riktig vaktmadam på korridoren som ville ha koll på allt. Då var det aldrig särskilt avslappat. Vi skulle bestämma datum så att alla kunde och lägga ihop pengar till mat. Det var ju inte riktigt min stil. ... Det blev inte naturligt. Hon gjorde det mest för att visa sig duktig och sånt har jag jävligt svårt för. Det var väl någon slags konstlad vänlighet. Just nu är det mest det spontana som gäller. Vi har ingen direkt ledare på korridoren, det är då jag och Albert som har bott här längst. Vi kan ge råd om var saker finns. T.ex. om någon vill åka go-kart eller så. Det är nog den enda form av ledarskap vi har.

Adam tyckte inte om *vaktmadamen* eftersom hon betedde sig på ett sätt som för honom känns onaturligt och kanske lite falskt. Hon ville ha kontroll över allt och Adam ser det som en slags konstlad vänlighet. Denna kvinna agerar inom ramen för en roll. Den enda form av ledarskap som Adam uppfattar finnas på korridoren är den sakkunskap om lokala faciliteter som han och Albert innehar. Till skillnad från vaktmadamen så är Adam och Alberts funktioner något som gagnar trivseln på korridoren och som ändå känns spontant. Adam och Albert agerar alltså inom ramen för en karaktär. Adam ser inte att det finns några roller på hans korridor längre. Han tar upp ännu ett exempel om en tjej som var väldigt känslös vars roll var att allting skulle fungera socialt på korridoren. Hon såg alla eventuella bråk som ett misslyckande och blev lätt väldigt upprörd över detta.

En annan intervjuperson, Bertil, ser allvarligt på sin situation på korridoren. Bertil trivs inte alls och om han har en roll på korridoren så är det absolut som en *outsider*, det vill säga en individ som står utanför gemenskapen eller som en rebell som trotsar gruppens norm. I detta fall består gruppens norm av intressen som skiljer sig från Bertils, bland annat datorer, teknik och fester med stora mått av alkohol och droger. Bertils intressen för politik och konsertmusik intresserar inte gruppen och detta kan vara en av anledningarna till att han inte har lyckats komma in i gruppen, eller som fått honom att ta avstånd ifrån denna.

Ja, det är en del som håller på med datamaskiner. Jag är inte ett dugg intresserad av hur många jävla megabit eller skit vad det heter som de har i kapacitet. En dator är ett verktyg, inte en livsstil på något sätt.

Bertil har tagit avstånd från gruppen avsiktligt istället för att befinna sig i en position där han kan uppfattas som godtagbar men ointressant. Han har alltså valt att stå utanför den grå massan genom att även stå utanför gruppen. Därmed väcker han uppmärksamhet genom att vända gruppen ryggen och därmed visar han sitt missnöje mot gruppens norm. Bertil har alltså antagit den generaliserade andres syn på sig själv och projicerat denna tillbaka på gruppen. Det vill säga den känsla av otillräcklighet som han själv känner har han projicerat på gruppen och därmed underkänt denna. Det finns tydliga likheter med mitt tidigare exempel om en individs relation till mode, hämtat från Mead. Relationen mellan individerna och gruppen måste vara aktiv och ömsesidig för att individen skall kunna få en position i gruppen. Detta är något som Cesar beskriver i intervjun. Han tycker att det är hemskt med de studenter som bara sitter inne på sitt korridorsrum utan att överhuvudtaget umgås med de andra, dessa har han inte mycket till övers för eftersom de inte gynnar de övriga medlemmarna i gruppen.

Vissa ser det bara som något temporärt. Men det handlar ju även om trivsel, man vill ju inte känna att det är nån som är asocial på något sätt. Man ser den där stängda dörren konstant och då sitter han där inne och hökar! Vi är väl ett flockdjur på något vis? (Gemensamt skratt) ... Ensamma vargar, de skjuts!

Cesar tycker att det är mycket tråkigt med korridorsgrannar som inte väljer att delta i den sociala samvaron. Han menar att människan egentligen är ett flockdjur och tycker att detta borde vara särskilt tydligt på korridorer där individen har valt att bo tillsammans med andra människor. Kanske väljer dessa individer att vara ensamma om de känner sig alltför ointressanta för att vara med de andra. Cesar tar upp ett exempel på en kille som är med vid vissa fester. Han är enligt Cesar blyg och utifrån det vi tidigare har diskuterat skulle man kunna se honom som en del av den grå massan. Han väljer att vara tyst tills någon tilltar honom, då kan han däremot vara med och delta i diskussioner. Det känns rimligt att anta att

han känner sig tillfälligt befriad från den grå massan och har möjlighet att tillfälligt träda in i en karaktär. Hans uppfattning om korridoren, det vill säga den generaliserade andre, ändras tillfälligt. Men kanske är denna föreställning alltför djupt rotad för att den skall kunna ändras permanent så snabbt. Den här killen kan dock inte ses ha en roll som avvikare. Det är mycket möjligt att han mer än gärna vill tillhöra gruppen och kanske tar varje chans att komma närmare den för att få en mer bestämd position i form av en karaktär. Ett annat sätt att nå en position i gruppen skulle vara att träda in i en roll där hans individualitetsform är begränsad, men kanske mer accepterad. Detta skulle till en början möjligtvis höja hans status, men att vara intvingad i en roll kan på sikt få konsekvenser som gör att den personliga statusen i stället sjunker ifall individen ifråga inte lyckas behålla den dramaturgiska disciplinen. Det verkar som att sammanhållningen är viktig för att individerna skall förstå varandra. Om det inte finns någon sammanhållning tenderar alla att falla in i den anonyma grå massan.

Vid observationen upptäckte jag särskilt en flicka, Maria, som verkade väldigt snäll och blyg, men samtidigt väldigt kontaktsökande. Maria verkade varken ha någon given roll eller någon social funktion. Hon var ingen karaktär utan alltså fortfarande en del av den grå massan. Det kändes som att hon ville bli sedd och då kanske jag var en möjlighet för henne att bli sedd. Hennes intressen verkade skilja sig från de andra på korridoren och det verkade som att hon gärna ville göra sig intressant, det vill säga falla in i en karaktär och lämna den grå massan. Hon studerar humaniora, medan de flesta andra på korridoren är teknologer. Vi hade dock en hel del gemensamma intressen och vi samtalande när vi sågs. Många av de som bor på korridoren glömmet ofta bort att Maria verkligen bor där.

En intervjuperson, Emma, beskriver att det inte finns några direkta roller på hennes korridor och hennes förklaring till detta är i första hand att de inte har haft någon särskilt god sammanhållning. Med tanke på hur lite hennes korridorkamrater utmärker sig har den grå massan ett allt för stort övertag för att det sociala livet på korridoren skall bli intressant. Hon tar dock upp exempel på olika typer av roller som finns och som har funnits. I likhet med Adams exempel så möts dessa individer av förakt. En individ som hon hade mycket svårt för var någon som hon kallar för *snuskhummern*. Denna individ hade svårt att upprätthålla ordning i köket och lämnade alldeles för ofta kvar sin disk. Han blev även ökänd för att stjäla andras mat. Det hände att Emma öppet skällde ut Snuskhummern rejält. Emma säger att hon väljer att lösa konflikter direkt, även om det innebär att skälla ut vederbörande. Sedan Snuskhummern flyttade har det enligt henne inte varit några större konflikter. Dock tror hon att Snuskhummern ofta fick agera syndabock. De gånger som det fattades mat fick

han skulden. Med tanke på att det försvann mat ofta tycker Emma att det var bekvämt att ha någon att skylla på.

Han har säkert blivit anklagad för att sno mycket mat som han kanske aldrig har rört. Alltså, fan nu är min ost borta igen. Men när han hade flyttat så märkte man ju det att det försvann saker i alla fall. Speciellt när folk har haft fest och man kommer en fredag morgon att någon har nallat något, speciellt om man har glass eller så. ... På visst sätt är det säkert just nu väldigt olyckligt för honom, men jag tror ... faktiskt att han trivdes ganska bra med den rollen. Han var ... jag tror säkert att han till viss del överdrev den. Ibland tyckte man att det blev.. lite väl mycket. Det var verkligen så att han pratade om att det var han som var snuskummern på korridoren.

Snuskummern fick alltså träda in i en roll som en slarvig syndabock då han inte lyckades upprätthålla korridorens norm. Med tanke på att han nästan skröt om att han var en snuskummer verkade han till viss del är stolt över att ha fått någon identitet, eftersom det var det enda han blev känd för. I det här fallet handlar det om att sätta sig i skräck hos sina korridorskamrater. Man skulle nästan kunna kalla denna typ av roll för en *skräckroll*. En annan individ som Emma har svårt för är en fransk forskarstuderande som hon kallar för *Fransmannen*. Utifrån vad Emma säger har även han ha fallit in i en skräckroll. Han är den enda individ hon beskriver i form av en roll. Anledningen till att de inte har fler roller på hennes korridor förklarar hon med att de har så dålig sammanhållning.

Eftersom vi inte har nån sån där jättesammanhållning, så har det inte blivit så mycket roller. Ehm, .. vi har i så fall en fransman som bor här som.. är lite... vad skall man kalla honom, ja lite Führer. Ja, alltså inte ledare utan mera det att han .. mycket märklig. Han kan klaga på om jag står och lagar mat sådär, om jag har i de kryddor som jag tycker om att lägga i då kan han komma fram och säga till att det där kan man inte lägga i där. Han är också lite äldre, han doktorerar. Han känner sig nog som lite outsider. Det är nog typ aldrig nån som pratar med honom.

Fransmannen är något av en ständig *besserwisser*, eller *Führer* som Emma väljer att kalla honom. Samtidigt är han lite outsider eftersom det nästan aldrig är någon som vill prata med honom. Under hela intervjun är han ett exempel på hur man bör undvika att vara mot sina korridorsgrannar för att bli vän med dem. Vid något tillfälle har han dock *fått ett ryck* och blivit trevlig. Fransmannen hade vid ett tillfälle bakat scones som han ville bjuda på. Enligt Emma smakade dessa förskräckligt och han visade sig så angelägen att bjuda på dessa att korridorsgrannarna blev misstänksamma. De avvisade då hans försök till att få ett mer trevligt objektsjag.

Karaktärer är betydligt vanligare än roller. Karaktärer är ofta individer som syns, men som varken uttryckligen har bett om att få synas eller som motvilligt har fått stå i centrum. Karaktärer verkar inte normalt för något annat funktionellt syfte än att trivas och

interagera med sina medmänniskor, i detta fall korridorssgrannar. Det finns dock många individer som ser att de håller på att falla in i en roll samtidigt som de kan behålla en karaktär.

Adam ser sig själv som lite av en clown som skall göra bort sig och som de andra kan skratta lite åt. Detta har han dock ingenting emot eftersom han inte känner att han har något större behov av respekt från sina korridorsskamrater. Han får en viss aktning för sina sakkunskaper inom vården och sin förmåga att kunna hjälpa till vid situationer då hans kunskaper har varit till nytta för gruppen. Adam beskriver särskilt ett tillfälle då han hade varit på en fest som gick lite vilt till. Då hade en av tjejerna skurit sig på handen och det hade börjat blöda kraftigt.

Då var det en av tjejerna som lyckades skära sig på handen, på tummen. Då var det väldigt tydligt att jag gick från att vara den fulle, fjantige så kom adrenalinnet igång direkt. Då kände jag att det var allvar och klev direkt in i sjuksköterskerollen. Jag gick ut och tittade på det och tog befälet i just den situationen för jag var den som var mest utrustad för det. Vem som helst hade kunnat ha gjort det, men jag var mest utrustad för att ta det initiativet. Det låg mest naturligt för mig! Det var en sån situation där jag märkte att jag gick knivskarpt från en roll till en annan.

Adam beskriver att han har något som han kallar för en *sjuksköterskeroll*. Samtidigt som han väljer att benämna detta som en roll väljer han att benämna rollen som tillfällig. Han träder tillfälligt in i denna begränsade roll av instrumentella skäl, eftersom han vill uppnå ett särskilt mål. Hade han allt för ofta befunnit sig i denna individualitetsform hade den övergått till en verklig roll. Nu handlar det istället bara om en karaktär där den instrumentella rollen finns att tillgå vid särskilda händelser då den kommer till nytta. Detta går att jämföra med det exempel jag gjorde i teoriavsnittet med kyparen som leker att han är kypare. Adam leker i detta fall att han är sjuksköterska för att det är legitimt i just den här situationen. På Adams korridor finns det flera karaktärer och han är väldigt positivt inställd till att alla har olika specialiteter. Någon kan exempelvis vara ishockeyspelare och kan tillföra intressanta inlägg då de boende på korridoren ser en ishockeymatch på tv. Vidare kan någon vara bra på datorer och därmed vara behjälplig om någons dator skulle krångla. Adam väljer att kalla denna typ av specialiteter för auktoriteter, medan jag i undersökningen har valt att kalla dem för typer av karaktärer.

Det är ju de här tydliga situationerna när jag är bäst representant, så att... Jag vet inte riktigt... vi har en kille här som är gammal hockeyspelare och vet en jävla massa om hockey, så när det är hockey-VM är han väldigt kunnig och då är ju han en auktoritet i det sammanhanget. Och han är ekonom också, så att om det är något jag inte förstår på ekonominyheterna så frågar jag honom, för då vet jag att han har kunskap i den frågan. Så har vi en kille som kan mycket om hundar, så då kan jag snacka mycket om det med honom... Alla har väl något område, någon kanske vet mer om datorer, när det krånglar med dem.

Vidare nämner Adam särskilt en kille, Albert, som han har väldigt stort utbyte med då det gäller politiska diskussioner. Särskilt eftersom de befinner sig på olika poler av den politiska skalan.

Jag tycker inte att någon har någon jättestark roll. Det är väl mer en välfungerande grupp. ^ser väldigt fundersam ut, nästan frånvarande^ Det är inte någon som är den politiske revolutionären eller sportfånen. Det är inga ytterligheter utan mest vanliga Svenssons. Det är ingen som är ute i periferin åt något håll tycker jag. Det är nog bara jag och Albert som bryr sig om politik, de andra bryr sig inte. Vi har mest låtsasdebatter där vi kallar varandra okvädningsord som arbetarvin eller borgarjävvel. Men så skall det ju också kunna va.

Både Adam och Albert har gemensamma intressen i politiken, som de är ensamma om på korridoren. Adam framhåller tydligt att deras relation byggs upp av en ömsesidig respekt för varandras åsikter. Även om de ger varandra kängor ibland så är det oftast bara på skoj. Utifrån Asplunds synsätt om social responsivitet skulle man kunna se dessa politiska debatter som ett sätt att uppleva responsivitet och därmed intellektuell stimulans.

Då jag intervjuar Bertil verkar det inte som att han har upptäckt särskilt många karaktärer på sin korridor. Han tar upp ett exempel på en kille som är väldigt trevlig att festa ihop med eftersom han är lite skojig och social. Någon djupare relation kan Bertil dock inte ha till honom, bland annat eftersom han har en väldig intolerans mot utlänningar. Det finns även en kille som är trevlig och som har varit ute och rest en del som Bertil kan diskutera resor med. Detta är något som intresserar dem båda. Då jag under observationen bodde på Bertils korridor såg jag dock några fler karaktärer, En kille, Johannes, verkade väldigt tillmötesgående mot alla. Han verkar ganska blyg och lite tystlåten, men är samtidigt väldigt intresserad av sina korridorkompisar. Det verkar som att han är den som de andra väljer att vända sig till om dem vill prata av sig om något angeläget eftersom han gärna lyssnar. Jag lyckades inte bedöma hur fast han var i denna individualitetsform innan jag flyttade från korridoren för att avgöra om han är en roll eller en karaktär. Det verkar dock som att han handlar tämligen fritt och bör därför i första hand betraktas som en karaktär. Johannes är en av dem som har bott längst på korridoren. En annan kille, Jan, får jag tillfälle att prata rockmusik med. Vi har ungefär samma musiksmak. En tredje kille som är en intressant karaktär är en utbytesstudent från Australien. Han talar endast engelska med stark australiensisk accent, trots att han har läst svenska och bott här i tre år. Jag tror att detta är ett sätt för honom att upprätthålla en karaktär av att vara lite spännande och lite exotisk. Om han hade börjat tala svenska istället skulle kanske hans korridorskamrater inte tycka att han var lika spännande. Han hade då fallit in i den grå massan istället för att vara en exotisk karaktär.

Intervjupersonen Diana verkar ha ungefär samma personlighet som Johannes. Hon är lugn och förtroendeingivande och det verkar som att hon har blivit tilldelad egenskapen *maskot*. Hon ser det dock inte som att hon är fast i någon slags roll utan känner sig väldigt fri på sitt kollektiva boende, en gård, där hon bor tillsammans med 16 andra tjejer. I detta boende läser alla samma utbildning och alla har hästar som gemensamt intresse. Hon tycker att roller var mer påtagliga i början och att individerna på boendet har blivit mer lika varandra efter tiden. Anledningen till detta tror hon kan vara att alla de som bor på gården går samma utbildning.

Ja, men sånt var nog mer extremt i början, tror jag. För nu har vi ju snart bott ihop i två terminer, så man har ju lärt känna alla väldigt väl och man vet ju allas positiva och negativa sidor. Och jag trivs bra med alla nu, även dem som man inte tyckte om ifrån början. Så att .. om man hade bott och kanske bara träffats någon gång på kvällen och inte träffats under dagarna som man gör när man går i skolan tillsammans, så hade man nog aldrig lärt känna de där som man inte tyckte så jätte bra om från början.

Diana menar att roller blir mer tydliga om man känner varandra mindre väl och att detta nu istället har jämnats ut eftersom de som bor på hennes gård nu har lärt känna varandra så väl. Detta är en intressant kontrast till Emma, som menar att rollfördelningar sker då man har lärt känna varandra lite bättre. Kanske är det så att roller når en topp då man har lärt känna varandra en tid för att sedan återgå till ett socialt samspel utan roller. Hon menar att det finns vissa tendenser till roller, men inte att det är någon som är tvingad in i ett fack Diana beskriver sina kamrater som olika karaktärer. Förvisso har de alla samma intressen och samma utbildning, men detta verkar snarare vara till fördel eftersom det är en gemensam nämnare. Vissa är dock bättre och sämre på vissa områden, exempelvis teori, praktik och olika typer av ridstilar. Dessutom har hon en särskild studiekamrat som hon enbart umgås med då hon vill läsa läxor.

Så kan man ju fråga de som man tycker är duktiga inom det området då. Om det är hästen då, som det är i det här fallet, då vänder jag mig kanske i första hand till någon av de som är mest intresserad av ett område. Om jag är intresserad av dressyr så frågar jag de som är mest intresserade av det och om jag vill fråga om hoppning så frågar jag någon av dem som är intresserade av hoppning.

Diana känner att det går bra att fråga sina korridorkompisar om det är något hon undrar över och kan därmed få utbyte av kunskap. Hon tycker att det finns en slags norm för att alla skall hjälpa till när det behövs. Det finns en stark sammanhållning och kanske är sammanhållningen så stark just för att de alla läser samma ämnen och att de ständigt måste umgås med varandra, såväl i skolan som hemma. Diana säger att alla kan vara bra på något och att de därmed har en god möjlighet att hjälpa varandra.

Även intervjupersonen Emma kan se vissa typer av karaktärer, fastän hon är ganska negativt inställd till sina korridorssgrannar. Den ende som kan beskrivas vara fast i en roll är Fransmannen. Även om hon inte känner att de på hennes korridor är den typ av människor som hon skulle ha valt att umgås med tar hon upp några personer som skulle kunna beskrivas som karaktärer. Emma umgås helst med en tjej som heter Eva, fastän de är väldigt olika. Eva är till skillnad från Emma en filosofisk individ som tycker om att diskutera existentiella frågor.

Alltså, jag umgås mycket då med den där tjejen, Eva. Men det är också så att hade vi inte träffats annars så hade vi nog aldrig varit kompisar. Hon är religionsvetare, halvflummig, filosofisk vänstermänniska. Ett väldigt exotiskt inslag i min bekantskapskrets. ... En krydda, minst sagt. Sen den där killen som jag pratade lite grann om, han är också sådär lite rolig. Han har kompisar som han går ut och festar med. Det verkar vara väldigt många som inte verkar ha något umgänge över huvudtaget, de har sina lektioner, så går de på dem och sedan så sitter de här. Så det är väl... så har det precis flyttat in en ny kille som är -82:a som är riktigt trevlig. Så han brukar vara här, han verkar vara väldigt smart han verkar ha väldigt bra koll. Vi satt och diskuterade Israel/Palestina-konflikten och verkligen övervägde åsikter, så det tycker jag var trevligt. Sedan träffar man ju alla när de sitter i köket sådär, men det är väl typ de jag går in och pratar med.

Emma beskriver Eva som en krydda, eller ett exotiskt inslag i hennes bekantskapskrets. Så finns det även en kille som hon diskuterar politik med och som är väldigt påläst på Israel/Palestina-konflikten. Många andra av de som bor på Emmas korridor uppfattar hon som lite tråkiga och hon tycker inte att det verkar som att de har något vidare socialt umgänge varken på eller utanför korridoren. Emma har dock fått ett nära utbyte med de som hon kan ha ett intressant samtalsutbyte med. Det känns rimligt att anta att den unge killen med intresse för Israel/Palestina-konflikten har ett gott utbyte med Emma eftersom de har ett gemensamt intresse, även om de kanske inte tycker lika i diskussionerna. En annan kille, Emil, diskuterar hon relationsfrågor med. Emma säger senare i intervjun att Emil och Eva inte umgås tillsammans utan bara var för sig tillsammans med Emma. Kanske har dessa inte någon gemensam nämnare. En bidragande orsak till den lite dåliga stämningen på korridoren kan vara att studenterna skiljer sig väldigt mycket i matvanor. Emma är vegetarian och det finns någon som är laktosintolerant. Det går därför nästan aldrig att samlas kring en gemensam måltid.

Av det jag har diskuterat hittills verkar det mest som att roller antingen kommer ifrån individen själv för att han/hon skall få en position i gruppen eller att rollen har uppkommit kring någon form av konflikt. Ett exempel på en självgenererad roll är *kontrollmadamen* på Adams korridor som ville ha kontroll och organisera korridoren mest för att visa sig duktig. Ett annat exempel är Bertil som känner sig tvungen att vända sig från

gruppen då han inte känner att han har någon tillhörighet till den. Ett tredje exempel på individens vilja att ha en position i gruppen är Fransmannen på Emmas korridor som enligt henne inte verkar känna till någon annan umgängesform än att göra livet besvärligt för sina korridorsgrannar. Även Snuskhummern tycks ha samma fallenhet, men detta är snarare en roll som han blivit tilldelad efter den ständiga konflikten om hans kvarlämnade disk. Under intervjun med Emma var jag inne i hennes kök för att se hur det såg ut. Då märkte jag att köket var ganska trångt och att det måste ha varit svårt att hålla i ordning, även om de på Emmas korridor som på de flesta andra korridorer har en köksvakt. Här kallas dock köksvakten för *köksjävel*. Om det hade varit enklare att göra i ordning kanske snuskhummern aldrig hade fått den tveksamma position i gruppen som han hade fått. Han hade kanske kunnat utmärka sig positivt på något annat sätt genom en karaktär istället för en roll. Ett liknande fall syns på Bertils korridor där köket är väldigt nergånget och som inte har renoverats sedan 1960-talet. Bertil menar att den omogna norm som råder på korridoren mycket väl kan ha haft sitt ursprung i att korridoren redan från början ser så sliten ut. Hade den varit i bättre skick hade kanske fler brytt sig om hur det såg ut och därmed tagit det lite lugnare. Cesar bor i samma område som Bertil, men hans korridor ser bättre ut. Bland annat har de fuskparkett som golvmatta samt nya köksluckor. Med tanke på de hyss som har utspelats på Cesars korridor råder en relativt omogen norm även hos där. Kanske är det själva området som Bertil och Cesar bor i som är grunden till det omogna beteendet? Både Bertil och Cesar menar att korridorens läge är av stor betydelse för vilket beteende som förväntas av studenterna. Bertil menar att det begås en mängd busstreck som inte hade hört hemma i ett vanligt radhusområde.

Nej, det är ju svårt att kasta ut en massa skräp på grannens ^skrattar^ vad heter det... infart till garaget och sätta eld på en tv. Det är inte så jävla ballt kanske. ^skrattar igen^ Inte så populärt va, även om det är jätteroligt att se när det smäller.

Cesar tycker att det är roligt med hyss och till skillnad från Bertil är han en individ som deltar i de busstreck som är så vanligt förekommande. Sânt som har med eld att göra tycker han är roligt och han berättar ivrigt hur de tände eld på en soffa som de kastade ut för fjärde våningen och sedan lät brinna nedanför huset.

Så började det brinna som fan, men så tänkte vi att det får inte sluta så här. Så jag och en kille sprang ner och hade med oss tändvätska och slängde på en hel flaska. Det blev såna jävla lågor. När man kom upp här i trappan så såg man ... man såg inte lågorna, men man såg att det brann. Så vi stod en balkong nedanför vår våning och lät skiten brinna. Sedan stod det ett sånt utbränt skelett nedanför som lämnade såna där avtryck i marken. Lite sånt har det varit! Lite hyss... Allt som har med eld att göra är kul...

Miljön har antagligen ett visst inflytande på vilken typ av beteenden som är acceptabla. Det är inte omöjligt att Bertil har haft svårt att känna tillhörighet i gruppen

eftersom han tidigare har bott på korridorer där det har gått lite stillsammare till, vid flera tillfällen under intervjun återkommer han till att det var fler flickor och mer ordning på hans förra korridor.

På den gård som Diana bor är alla studenter kvinnor och bor dessutom en bit ifrån stan. Detta är något som hon tror kan ha påverkat sammanhållningen och att alla vill hjälpa varandra på olika sätt. Om de vill göra något i stan blir det mest naturligt att planera att göra något tillsammans eftersom det ändå är så långt att åka.

Jag tror att just det att vi bor på landet en bit bort påverkar nog att vi får bättre sammanhållning. Att man inte kommer iväg på vad som helst utan att ha planerat det, så det är inte bara att gå och ta en fika utan då måste man åka bil och då kanske man kör ett gäng. Det blir nog bättre sammanhållning, eller man blir tvungen att ha bättre sammanhållning och det tycker jag om.

Diana tycker att de har en väldigt god sammanhållning på gården. Kanske är detta en anledning till att särskilt Diana upplever det som att alla som bor där är bra på något. Vidare verkar intressen ha en stor betydelse. På Dianas korridor har alla tjejerna samma intressen, men det finns andra korridorer i denna undersökning som visar att intressen hos de boende kan ha uppkommit genom en särskild karaktärs intresse för ett visst ämne. Ett exempel på detta är Eva, den tjej på Emmas korridor som är intresserad av existentiella frågor. Emma menar att hon aldrig skulle ha diskuterat sådant annars.

Intressanta diskussioner kan uppstå i TV-rummet och denna samlingsplats kan tänkas vara en viktig arena för intressanta diskussioner. Detta var något som jag märkte vid observationen då Erik, en av de mest pratsamma killarna, drog igång en debatt om kärnkraften. Eftersom Erik har goda förkunskaper i ämnet genom sitt utbildningsval lyssnade jag noga och gärna utan att för sakens skull hålla med om vad han hade att säga. De flesta i undersökningen ser TV-rummet som en viktig social samlingsplats. Cesar väljer att ge den jämbördig status med en lägereld där alla samlas vid kvällen och kan småprata lite fast de tittar på tv, istället för att titta på elden.

De brukar gå ut och lägga sig i soffan för att se på teve och då blir det ju lite så där lite... lägereldsfaktor som man nog inte skall underskatta. Utan den skulle det nog vara rätt kasst.

Kanske är det så att när de som på bor på korridoren umgås vid tv:n så är samvaron mycket enklare och spontanare, eftersom syftet med att umgås inte endast är att umgås utan även för att se på tv. Det ställs då inte lika höga krav på den blyge individen då denne kan luta sig tillbaka i tv-soffan och endast prata då han känner att han har något att säga. Detta kan vara en god chans för den blyge individen att falla in i en karaktär om han/hon kan ta upp något som kan intressera de andra. Därmed kan han/hon bidra till en diskussion, jämför med mitt tidigare exempel med Erik och kärnkraften.

En viktig åtskillnad jag har gjort från Asplund i denna undersökning är att hävda att karaktärer kan komma utifrån andra individer utan att nödvändigtvis vara hämmande för individualitetsformen. Det finns flera karaktärer i undersökningen som har fått sin funktion till stor del definierad av gruppen. Exempelvis verkar Diana ha blivit den karaktär hon är genom att vara lugn och öppensinnad. Detta är ett intryck som jag får av henne under intervjun. Dessa personlighetsegenskaper kan ha påverkat de andra i hennes grupp att välja henne som rådgivare i personliga frågor som kräver hennes förtroende. Diana känner inte att hon är fast i någon roll, alltså bör hennes funktion endast klassificeras som en karaktär. Antagligen är det en funktion som hon trivs med och som hon mer eller mindre var känd för redan innan. Den tillfälligt pratsamme på Cesars korridor är även ett exempel på hur en karaktär skulle kunna födas. Om denne individ allt oftare blev behandlad som en pratsam kille skulle han kanske känna att han vore en tillgång för gruppen med vad han har att säga och därmed bli mera pratsam då han kände för det. Inte endast för gruppens skull, utan även för hans egen. Hade han blivit pratsam endast för att få en stärkt position i gruppen hade detta varit att tråda in i en roll.

För att återgå till en intressant kontrast mellan två intervjupersoner bör jag nämna Diana och Emma som vid en första anblick verkar ha olika syn på rollers förhållande till närhet och sammanhållning. Ingen av dem menar att det finns roller på deras korridorer men de har olika förklaringar till detta. Diana menar att det inte finns några roller eftersom de känner varandra så väl och att alla kan vara olika beroende på vilket humör de befinner sig i för tillfället. Emma menar däremot att det inte finns några roller på hennes korridor eftersom de inte har någon särskilt god sammanhållning. I hennes kompisgäng utanför korridoren är det däremot mycket tydligare roller. Efter vad som sagts här verkar den rimligaste förklaringen vara att roller når sin kulmen någonstans mellan de grader av sammanhållning som dessa båda intervjupersoner upplever.

Som jag tidigare har nämnt möts roller mestadels av förakt av gruppens andra medlemmar. En av flera anledningar till detta är att rollen känns onaturlig och påklistrad. Kanske som ett sätt att ensamt göra anspråk på vissa personlighetsegenskaper som florerar inom gruppen. En roll verkar ofta vara ett förenklat och därmed orättmätigt sätt att få respekt i gruppen och det är när detta genomskådas som individen möts av förakt. Jag ser här en koppling till Goffmans begrepp backstage och frontstage. Publiken blir medvetande om att de är åskådare till ett skådespel först när de har sett backstage-beteendet. Ungefär på samma sätt som kyparen som anlägger en min som kypare och en annan då han är i köket. Jag vill dock skilja på den typ av roll som kyparen går in i och på sociala roller. Kyparens roll är

funktionell i en annan mening och hans intentioner med rollen är inte att få en förhöjd social position i gruppen. Han utför endast ett arbete på det mest rationella sätt han känner till, nämligen att gå in i rollen som kypare. Vi kan se ett liknande fall i undersökningen när Adam blev tvungen att agera sjuksköterska under den fest där en tjej skar sig på tummen. Här handlade Adam funktionellt för att uppnå ett enskilt syfte, nämligen att plåstra om tjejen och göra det som var bäst för henne i denna situation. Adams tillfälliga roll som sjuksköter bör därmed inte heller ses som en social roll utan som en tillfällig, funktionell yrkesroll. Jag nämnde även tidigare ett exempel med en man var servitör och som lekte servitör inför de gäster han hade hemma. Här använder sig servitören av det tillvägagångssätt som han tycker är mest lämpligt i situationen.

Utifrån det jag har diskuterat tidigare känns det inte helt orimligt att roller även kan framträda ur karaktärer om karaktärerna får för stor uppmärksamhet. Individerna känner då ett tryck utifrån, en mall som han/hon måste förlika sig med för att kunna upprätthålla sin respekt i gruppen. Om individen själv inte lyckas sätta gränserna för sina personlighetsegenskaper kan dessa förvandlas till en roll. Detta borde kunna ske även om de övriga medlemmarna i gruppen inte lägger märke till hans/hennes strikta roll. I så fall är det endast individen själv som är medveten om sin strikta roll och möts kanske därmed inte av förakt från annat håll. Det finns dock inga tydliga exempel på detta i undersökningen.

Under hela detta kapitel har jag hävdat att karaktärer anses som en social egenskap medan roller anses vara ett orättmätigt sätt att få uppmärksamhet eller en definition av de som inte anses vara *normala*. En roll definieras i första hand av att det inte råder samstämmighet mellan den uppfattning individen har av sig själv och den uppfattning individen känner att omvärlden har av honom/henne. Det vill säga att det råder en stor skillnad mellan individens subjektjag och objektjag.

Är det då alltid så att roller är av ondo? Roller är ju av ondo då individen har svårigheter med att känna sig hemma i den bild som han/hon uppfattar att andra har av honom/henne. Om individen lyckas internalisera den roll som omvärlden erbjuder, det vill säga att individens objektjag likställs med hans/hennes subjektjag, utgör ju inte längre rollen något hot för individens individualitetsform. Individualiteten kan nu leva fritt inom de ramar som den erbjuder och tillståndet kan alltså inte längre klassificeras som en roll. Om denna nya individualitetsform accepteras både av innehavaren och av omvärlden kan den rentav övergå i en karaktär.

Om rollen däremot inte internaliseras kan individen drabbas av utbränning eftersom han/hon handlar inom ett fördefinierat handlingsmönster. Det som individen då

företar sig känns endast förutbestämt och kanske meningslöst eftersom han/hon vet vad som kommer att hända. Det är detta Asplund kallar för asocial responslöshet, då individen inte längre responderar mot händelser i sin omgivning utan endast är en bricka i ett förutbestämt spel. Om individen till skillnad spelar en roll endast på skoj så responderar han/hon i en annan bemärkelse, han kanske rentav överdriver rollen till den milda grad att det endast är en del i en slags lek. Här kan dock individen anses vara socialt responsiv eftersom han/hon testat sig själv och sina medmänniskor i en slags lek. Effekten av detta kan dock bli att individen inte tas på allvar, fastän han/hon egentligen hade velat.

Sammanfattning

I denna uppsats har jag diskuterat hur roller ser ut i en socialt orienterad grupp. De olika roller som finns har jag definierat utifrån begreppen roller och karaktärer. Roller tillskrivs en mer negativ klang där individen endast söker uppmärksamhet och/eller är fångad i ett förutbestämt beteende. Karaktären är däremot en mer individuell och friare individualitetsform som inte gör anspråk på samma mått av uppmärksamhet. De flesta individer på de studentkorridorerna jag har undersökt bör benämnas som karaktärer. De intervjupersoner som vid undersökningen bodde på korridorerna där de flesta kan benämnas som karaktärer var även de som trivdes bäst på korridoren.

Den ende av intervjupersonerna som kan benämnas falla inom ramen för en roll är Bertil, som efter intervjun började söka en ny bostad eftersom han inte orkade inneha en roll som avvikare längre. Att vara del i en helhet kan vara viktigt för många individer. Om individen inte känner att han/hon är delaktig i gemenskapen kommer han/hon överväga att byta grupp. Detta har skett för de flesta individer i undersökningen som kan benämnas som bärare av roller då de inte längre fanns kvar på de korridorerna jag undersökte.

Vidare anser jag att det behövs karaktärer, det vill säga individer som urskiljer sig från den grå massan, för att gruppen skall känna någon mening med att umgås. Om alla individer i boendet hade reducerat sitt beteende till en slags minsta gemensamma nämnare hade de kanske upplevt den monotoni som Asplund kallar asocial responslöshet i *Det sociala livets elementära former* (2000). Kanske går det även att lita bättre på de individer som har en fast individualitetsform eftersom individerna runtomkring lättare vet vilken typ av beteende de kan förvänta sig. Detta bör dock ske genom att falla in i en karaktär. En roll kännetecknas ju oftast av att antingen individen eller gruppen uppfattar individens beteende som onaturligt och här blir det alltså nödvändigt för individen att behålla den dramaturgiska disciplinen. Kan

inte denna upprätthållas avslöjas individen och gruppen kan inte längre lita på denna eftersom gruppen då vet att han/hon inte är uppriktig. Detta är en svår balansgång eftersom en karaktär kan falla in i ett alltför starkt nyanserat beteende och därmed gå in i en roll. Här framkommer behovet av att hålla en viss distans till sin roll, det vill säga att individen inte löper sin roll fullt ut utan i viss mån ironiserar bort den för att ge sig själv ett större svängrum. Någon som vet mycket inom ett visst område kan ibland behöva ge uttryck för denna kunskap genom skämt och ironiseringar för att inte ta allt för mycket utrymme. På detta sätt kan individen hålla sig inom restriktionerna för en karaktär och samtidigt hålla sig undan den grå massan vid svårare situationer. Ett exempel på detta från undersökningen kan vara Adam och Albert som har sina låtsasdebatter som de överdriver något för att inte verka allt för seriösa.

Ett problem tycks dock vara med dem som väl har kommit in i en roll som har genererats av konflikter. Jag tog tidigare upp exempel från Emmas korridor med den otrevlige Fransman samt den såkallade Snuskhummern, som allt för sällan plockade undan sin disk. En sådan roll valde jag att kalla för skräckroll och den kan säkerligen vara mycket svår att komma ur. Fransmannen försökte vid något tillfälle visa sig trevlig genom att bjuda på scones, men det var ett försök som var dömt att misslyckas eftersom korridorsgrannarna redan saknade förtroende för honom. Att sconesen inte smakade gott var heller inte till hans fördel. Den enda lösning på problemet som jag tycks kunna se för honom är att försvinna i den grå massan för ett tag genom att göra så lite väsen av sig som möjligt. Därefter bör han försiktigt återvända till en karaktär genom att nå sina korridorsgrannars förtroende.

De gemensamma nämnarna verkar vara viktigt för att gruppen skall trivas ihop och ha en god sammanhållning. Dessa gemensamma nämnare består oftast av gemensamma intressen, även om de inte utförs på exakt samma sätt. Ett exempel på detta är Adam och hans korridorkompis Albert där den gemensamma nämnaren är politik, även om de står på olika sidor av den politiska skalan. På Dianas korridor handlar den gemensamma nämnaren om hästar och på Cesars korridor handlar den om idrott. Dessa intressen lägger en gemensam grund som ändå ger utrymme för olika former av individualiteter. I det här fallet handlar det om olika former av specialiteter eller sakkunskaper, det vill säga karaktärer. En gemensam nämnare kan även handla om socialt umgängessätt. Dessa umgängessätt kan bestå i gemensamma matvanor eller gemensamma intressen för TV-program. Som jag tidigare har nämnt bör inte tevens sociala funktion underskattas eftersom den ibland fyller en funktion som *lägereld* som samlar gruppens medlemmar omkring sig.

I likhet med Zackariassons undersökning *Maktkamper och korridorsfester* (2001) verkar korridorsboendet vara en god möjlighet för sociala individer som söker intellektuell stimulans i form av intressanta diskussioner. Det är även en god miljö för samvaro om individerna lyckas med konststycket att hållas sams, för det är viktigt även om det också är viktigt att hålla en öppen dialog. En öppen dialog anser jag vara ett nyckelbegrepp för att förstå varandra och för att intressera sig för varandras karaktärer. Individerna måste helt enkelt intressera sig för varandra. De som håller sig allt för mycket för sig själva riskerar att frysas ut från gruppen, jämför här med Cesars replik; *ensamma vargar, de skjuts*.

Referenser

Andersen H, Kaspersen L, (1999) *Klassisk och modern samhällsteori*, Lund: Studentlitteratur

Asplund J, (2000) *Det sociala livets elementära former*, Göteborg : Bokförlaget Korpen

Berg L.E, (1992) *Den lekande människan*, Lund. Studentlitteratur

Goffman E, (1998) *Jaget och maskerna*, Kristianstad : Prisma

Gubrium J.F, Holstein J.A (1997), *The new language of qualitative method*. Oxford, Oxford University press

Johansson T, (1996), *Socialpsykologi och modernitet*, Lund : Studentlitteratur

Mead G.H, (1962), *Mind self and society*, Chicago. The university of Chicago press

Nilsson B, (1998), *Grupp, individ och samhälle*, Lund. Studentlitteratur

Sjöberg K, (1999), *Mer än kalla fakta*, Lund. Studentlitteratur

Zackariasson M, (2001), *Maktkamper och korridorffester*, Uppsala. Skrifter från etnologiska avdelningen - Uppsala Universitet

Bilaga 1- Intervjuguide

Personlig bakgrund

Namn, Ålder, Utbildning, Boendeform

Du själv som person

Intressen, Goda/dåliga sidor, Samarbetsförmåga, Familjebakgrund

Uppfattning om de som bor på korridoren

Känner du tillhörighet?, Fungerar det sociala samspelet?, Vilka individer umgås du med helst och varför?, Vilka intressen har de individer du umgås med?

Uppfattning om eventuella rollmönster

Känner du att du har en given roll?, Har andra en given roll?, Vill du leva upp till eventuella förväntningar som andra har av dig - hur uppfattar du detta: positivt/negativt?, Är det till ondo eller godo med denna typ av roller?

Kollektiv/Individ

Skiljer du dig mycket mellan när du är på korridoren mot hur du är annars? - Hur tror du att detta ser ut hos andra på korridoren?

Konflikter

Har ni haft konflikter på er korridor? – Vad beror dessa på i så fall?, Finns det några särskilda oskrivna regler för korridoren?

Miljön/påverkan

Hur påverkar boendets miljö det sociala klimatet?, Hur påverkar val av utbildning?